

Region Skånes miljöredovisning 2024

Innehåll

2	Förord
3	Miljöprogram för Region Skåne 2030
3	Operativa mål 2024
5	Det operativa målet 1
6	Fokusområde 1
	Resurseffektiv och cirkulär ekonomi
6	Förbrukningsmaterial
7	Andelen återvunna material i varor, tjänster och entreprenader
8	Kommunalt avfall
9	Avfallssortering i Region Skåne
9	Exempel på pågående projekt inom Region Skåne
10	Matsvinn
10	Kasserade läkemedel
11	Indirekta växthusgasutsläpp från varor av textil, plast, gummi och metall
11	Klimatpåverkan från byggskedet
11	Klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid
11	Fokusområde 2
	Låg klimatpåverkan
12	Fossilbränslefria landtransporter i egen och extern regi
13	Utsläpp av lustgas och anestesigaser
13	Anläggningar för produktion av förnybar el
14	Klimatbokslut 2024
16	Fokusområde 3
	Frisk och hälsosam miljö
16	Avsiktligt tillsatta särskilt farliga ämnen i produkter, livsmedel, varor och byggmaterial
17	Användning av särskilt farliga ämnen i leverantörskedjan
17	Ekologiska livsmedel
18	Miljö- och hälsokrav vid finansiering och bidragsgivning
18	Vid bidragsgivning – Miljöbevis
18	Vid finansiering av vård i privat regi
19	Det miljöstrategiska arbetet för att stärka den regionala utvecklingen
20	Bilaga: Metodik, datastrategi och emissionsdata

Året är 2025 och vi befinner oss fem år från mållinjen för Miljöprogram för Region Skåne 2030. Under de senaste tre åren har vi följt upp utvecklingen av miljöprogrammets strategiska och operativa mål, vilket har gett oss en djupare förståelse för trender och utökade möjligheter att identifiera orsaker bakom de uppnådda resultaten.

Vi har sett både framsteg och utmaningar under dessa år. Ett exempel på framsteg som kan läsas i denna redovisning är att klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsmaterial har minskat, vilket visar att våra insatser för att göra hållbara materialval ger resultat. Vi har också utvecklat baslinjer för utfasningsutredningar och riskbedömningar för produkter, vilket gör det möjligt att kvantitativt följa upp arbetet med att ersätta farliga ämnen med säkrare alternativ och minska riskerna vid hantering.

Samtidigt står vi inför utmaningar, såsom behovet att öka takten med att förebygga avfall i Region Skånes verksamheter samt för att öka kunskap och engagemang gällande de viktiga målen för att uppnå en frisk och hälsosam miljö.

Samverkan, både internt och externt, är avgörande för att vi ska kunna fortsätta göra framsteg och hantera våra utmaningar. Under de kommande åren vill vi, med hjälp av Region Skånes medarbetare, intensifiera arbetet med att hitta och testa åtgärder som kan implementeras i stor skala och ge märkbara positiva effekter i miljöarbetet.

I en tid av global oro, där miljö- och hållbarhetsfrågor riskerar att hamna i skymundan, är det viktigt att belysa att dessa frågor är avgörande för att nå en ökad robusthet och långsiktig hållbarhet. Med hjälp av miljöredovisningen fortsätter vi att verka för ökad kunskap om Region Skånes interna miljöarbete.

Anna Åkerberg är sedan den 1 december 2022 Region Skånes första hållbarhetschef. Fokus för hållbarhetschefen är Region Skånes interna miljöarbete där utgångspunkten är miljöprogrammet 2030.

Tony Rahm är ordförande för Region Skånes hållbarhetsberedning som ansvarar sedan den 1 januari 2023 för genomförandet av Region Skånes miljöprogram med tillhörande mål. Beredningen ska fokusera på att följa utvecklingen och bereda ärenden till regionstyrelsen vad gäller Region Skånes interna miljöarbete.

Miljöprogram för Region Skåne 2030

Region Skåne ska bedriva ett ändamålsenligt och effektivt miljöarbete som bidrar till mervärde för verksamheten samt skapar och tar tillvara möjligheter till samarbete. Syftet med miljöarbetet är att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan och främja den positiva, vilket kräver ett systematiskt och strukturerat arbetssätt.

Inom ramen för det systematiska interna miljöarbetet beslutade regionfullmäktige den 9 november 2021 det nuvarande miljöprogrammet för Region Skåne. Grunden till miljöprogrammet återfinns i Agenda 2030 samt i de nationella miljökvalitetsmålen och i generationsmålet. Den regionala utvecklingsstrategin "Det öppna Skåne 2030" är ramstrategin för Region Skånes miljöprogram för 2030. Miljöprogrammet avser miljömässig hållbarhet inom begreppet hållbar utveckling. Region Skåne tar häri sin del av ansvaret för att säkerställa dagens och framtida skåningars behov.

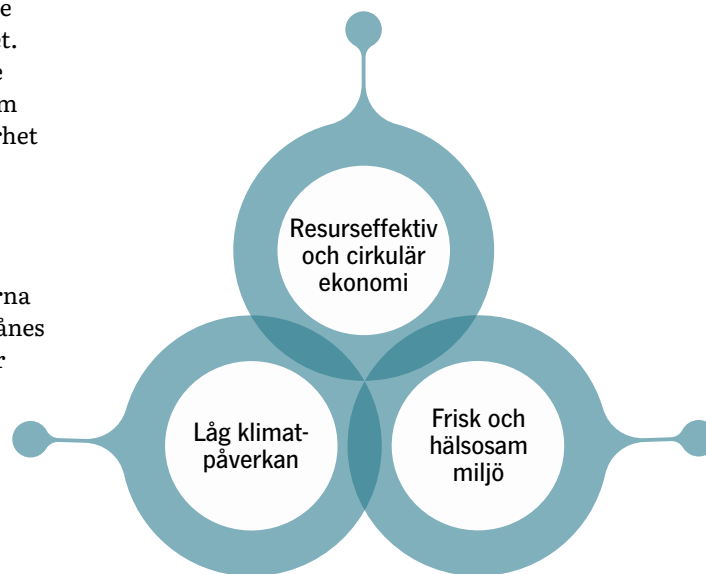
Miljöprogram för Region Skåne 2030 innehåller Region Skånes strategiska mål och vision för det interna miljöarbetet. Miljöprogrammet innefattar Region Skånes miljöpolicy samt ett antal strategiska miljömål som är grupperade inom de tre fokusområdena:

1. Resurseffektiv och cirkulär ekonomi
2. Låg klimatpåverkan
3. Frisk och hälsosam miljö.

Operativa mål 2024

De långsiktiga strategiska målen i miljöprogrammet bryts ner i operativa mål med ett tidsperspektiv på 1–3 år. De operativa miljömålen baseras på de strategiska långsiktiga miljömålen och anger den inriktning som behövs i det korta tidsperspektivet.

På nästa sida följer en sammanfattning av helårstatus för de operativa målen som beslutades för 2024.

UPPFÖLJNING AV DE OPERATIVA MÅLEN

Operativt mål	Status 2024	Beskrivning
1. Region Skåne ska genomföra prioriterade kartläggningar, utredningar samt ta fram styrande dokument som möjliggör genomförande av miljöprogram 2030.	😊 Positiv	Styrande dokument gällande avfallsförebyggande arbete och utfasning av särskilt farliga ämnen är framtagna och beslutades i regionstyrelsen under första kvartalet 2025. Prioriterade kartläggningar presenteras på nästa sida.
2. Region Skåne ska minska användningen av förbrukningsmaterial per producerad tjänst inom hälso- och sjukvård med 7 procent jämfört med 2019 års nivå.	😐 Neutral	Helårsresultatet blev en minskning med 3 procent jämfört med 2019 års nivå.
3. Miljöutbildning och kommunikationsinsatser ska genomföras i alla verksamheter.	😊 Positiv	Digital miljöutbildning för samtliga medarbetare lanseras under Q1 2025. Utbildningsmaterial för chefer har utvecklats och använts i flera verksamheter. Guide för hållbara materialval har kommunicerats under hösten. Regionernas miljödagarrangerades av Region Skåne och Region Blekinge under hösten. Knappt 400 deltagare från Sveriges regioner, varav cirka 100 deltagare från Region Skånes verksamheter.
4. Andelen upphandlingar med stor miljöpåverkan, där miljökompetens medverkar ska öka.	😊 Positiv	Andelen upphandlingar med stor miljöpåverkan där miljökompetens medverkade har ökat. Under 2024 tilldelades 63 upphandlingar en miljöresurs, vilket kan jämföras med 2023 då 27 upphandlingar tilldelades en miljöresurs. Av de 63 upphandlingar som tilldelats en miljöresurs under 2024 har cirka 35 påbörjats under 2024.
5. Region Skånes klimatpåverkan från måltider ska minska jämfört med 2022 års nivå.	😊 Positiv	Helårsresultatet blev en minskning med 7 procent jämfört med 2022.
6. Region Skåne ska ta fram en basnivå för uppföljning av klimatpåverkan från byggskedet i Region Skåne.	😊 Positiv	Basnivån 2019 för klimatpåverkan från byggskedet är beräknad till 608 kg CO ₂ e per m ² bruttoarea (BTA).
7. Andelen fossilbränslefria drivmedel för landtransporter i extern regi vid utförande av transporttjänster för Region Skåne ska öka.	😐 Neutral	Ett nytt krav avseende fossilbränslefria transporter har tagits fram och införts i koncernstab inköp och ekonomistyrnings avtalsmall. Kravet har ställts i flera upphandlingar under 2024, men utfallet kommer att kunna analyseras först under 2025.

Bedömning

😊 Positiv	Målutvecklingen går i rätt riktning.
😐 Neutral	Målutvecklingen är positiv men takten behöver ökas.
😞 Negativ	Målutvecklingen går inte i rätt riktning.

Det operativa målet 1

Region Skåne ska genomföra prioriterade kartläggningar, utredningar samt ta fram styrande dokument som möjliggör genomförande av miljöprogram 2030.

Detta mål innefattar sex prioriterade kartläggningar som avgränsades och genomfördes med interna resurser på grund av uteblivna finansiella medel.

Nedan följer en mer detaljerad beskrivning kring status för helåret 2024. Resultaten ger värdefull input för det fortsatta miljöarbetet, bland annat gällande prioriteringar, nödvändigt underlag inför beslut, målformuleringar och kommunikation. På så sätt ger lärdomarna från 2024 en möjlighet att justera och förbättra Region Skånes miljöstrategier.

Prioriterade kartläggningar	Status 2024	Beskrivning
1.1 Kartläggning av prioriterade leverantörskedjor för att minska särskilt farliga ämnen.	😊 Neutral	Kartläggning av prioriterade leverantörskedjor har påbörjats under 2024 och kommer att avslutas 2025. Systematik för kartläggning och metodik för prioritering har färdigställts under 2024.
1.2 Övergripande ekonomisk bedömning av ambitionsnivå i miljöprogrammet.	😞 Negativ	Ekonomisk bedömning av miljöprogrammets ambition har inte kunnat genomföras eftersom finansiella medel inte tilldelats.
1.3 Kartläggning och prioritering av varor av textil, plast, gummi och metall för att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser.	😊 Positiv	En lista över prioriterade förbrukningsmaterial är framtagen. Klimatpåverkan från de prioriterade förbrukningsmaterialen beräknades under 2024. Kommunikationen av en guide för hållbara materialval baserad på listan påbörjades under hösten och fortsätter under 2025.
1.4 Kartläggning av varor, tjänster och entreprenader där återvunna material är möjliga.	😊 Neutral	På grund av uteblivna resurser för genomförande avgränsades kartläggning till varor som ingår i guiden hållbara materialval. Kartläggningen avslutades under hösten 2024 och en basnivå för andelen återvunnet material i de prioriterade varorna beräknades utifrån det sammanställda underlaget.
1.5 Kartläggning av avfallsprocessen/avfallshanteringen i externa fastigheter.	😊 Neutral	En kartläggning av avtal gällande förhyrda fastigheter/inhyrda lokaler är genomförd. Den har kompletterats med en inventering av verksamheter där det finns gemensamma avfallsrum. Kartläggningen kompletteras i dialog med förvaltningarna under 2025.
1.6 Kartläggning av vattenförbrukning i Region Skåne.	😊 Positiv	En kartläggning av den totala vattenförbrukningen på sjukhusområden, tvätterier och tåg/bussdepåer är genomförd. Majoriteten av depåer cirkulerar sitt tvättvatten. Planerade insatser för vattenåtervinning på tvätteriet i Kristianstad påbörjades under hösten 2024 och förväntas färdigställas under våren 2025.

Bedömning

😊 Positiv	Målutvecklingen går i rätt riktning.
😊 Neutral	Målutvecklingen är positiv men takten behöver ökas.
😞 Negativ	Målutvecklingen går inte i rätt riktning.

Fokusområde 1 Resurseffektiv och cirkulär ekonomi

Förbrukningsmaterial

► Region Skåne ska minska användning av förbrukningsmaterial inom hälso- och sjukvård i förhållande till producerad vårdtjänst med 30 procent till 2030, jämfört med 2019 års nivå.

Materialförbrukningen inom hälso- och sjukvården är en av Region Skånes betydande miljöaspekter och har därmed en stor påverkan på miljön. Årets uppföljning visar att användningen av förbrukningsmaterial inom hälso- och sjukvården minskar, både sett ur inköpta mängder och i relation till genomförda vårdtjänster.

Det sammanlagda resultatet för Region Skåne under 2024 blev en minskning av förbrukningsmaterial med 3 procent per producerad vårdtjänst jämfört med 2019 års nivå (tabell 1). Inköpen av förbrukningsmaterial minskade med 10 procent under samma period.

Resultaten innebär att förvaltningarna har minskat sina inköp av förbrukningsmaterial avsevärt, vilket är positivt. Det finns dock potential att ytterligare minska användningen i relation till vårdproduktion, till exempel genom att övergå från engångs- till flergångsmaterial i valda områden.

Region Skånes hälso- och sjukvårdsförvaltningar, tillsammans med vårdhygienens personal, har fortsatt arbetet med att implementera åtgärder för att minska överanvändningen av förbrukningsartiklar. Resultaten per förvaltning framgår av figur 1.

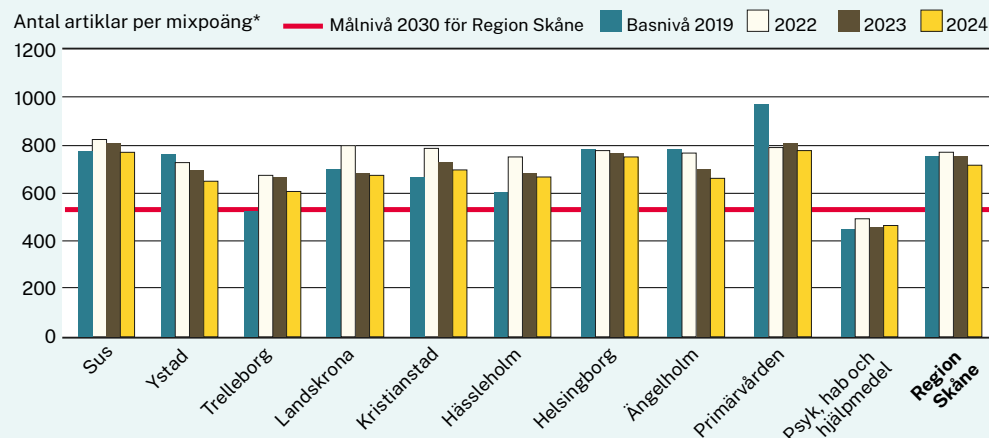
1. Inköpta förbrukningsartiklar inom hälso- och sjukvård i förhållande till producerad vårdtjänst

Nyckeltal	2019	2023	2024	Jämförelse 2019–2024
Antal inköpta förbrukningsartiklar per producerad vårdtjänst mätt i mixpoäng*	753	757	727	– 3 %

①

Mängd inköpta förbrukningsartiklar per producerad vårdtjänst 2019–2024

* Mixpoäng

Mixpoäng är ett ekonomiskt nyckeltal framtagen av Region Skåne där olika typer av vårdkontakter inom öppen- och slutenvård poängsätts utifrån en viktighetsmodell.

Syftet med poängsättning är att kunna följa upp och jämföra vårdproduktionen inom hälso- och sjukvårdsförvaltningar.

Mixpoäng används som mått för producerad vårdtjänst i uppföljningen av ett antal miljömål i fokusområde 1.

- Under 2024 fastställdes guiden Hållbara materialval som en vägledning och inspirationskälla för hälso- och sjukvårdspersonal, med syfte att minska konsumtionen av förbrukningsartiklar. Guiden togs fram i samarbete med förvaltningarnas miljöstöd och medicinsk service enhet vårdhygien, och har kommunicerats via Region Skånes nätverk för miljöstöd samt via intranätet.
- Region Skåne samverkar även med andra regioner för att minska förbrukningsmaterial. Här har Region Skåne medverkat till prioritering av ytterligare förbrukningsvaror, föreslagit åtgärder samt tagit fram beräkningsunderlag för övergång från engångs- till flergångsmaterial.
- Ett pilotprojekt utfört av vårdhygien på infektionsavdelningen i Lund indikerar att det finns förutsättningar för att fortsätta reducera överanvändning av undersökningshandskar i vården.
- Skånes universitetssjukhus (Sus) har fokuserat på vissa varor med hög förbrukning, bland annat undersökningshandskar, medicinbägare och kopieringspapper. Förbrukningen av medicinbägare och kopieringspapper har minskat med 21 procent respektive 29 procent, vilket bidrar väsentligt till det regionövergripande resultatet.

Region Skånes inköp av förbrukningsartiklar är mycket omfattande både avseende mängd och antal kategorier. För att underlätta analysen har förbrukningsartiklar med historiskt hög förbrukning valts ut för särskild uppföljning. Dessa redovisas i figur 2, där det framgår att de inköpta mängderna av de flesta av dessa artiklar minskade mellan 2019 och 2024.

Region Skåne använder stora mängder undersökningshandskar och årets resultat visar för första gången en minskning i den inköpta mängden jämfört med år 2019. Utvecklingen gällande förkläden i fossil plast fortsätter att vara en utmaning, även om de största volymerna av inköpta förkläden i Region Skåne består av biobaserad plast. En ny upphandling av förkläden planeras under 2025, vilket ger nya möjligheter att minska miljöpåverkan genom miljökravställning.

För att uppnå målet krävs ett intensifierat arbete för att motverka överanvändning och andra typer av resurslöseri, såsom onödigt förpackningsmaterial. Detta arbete behöver ske både i de dagliga vårdkontaktarna och genom stödfunktioner som inköp och logistik.

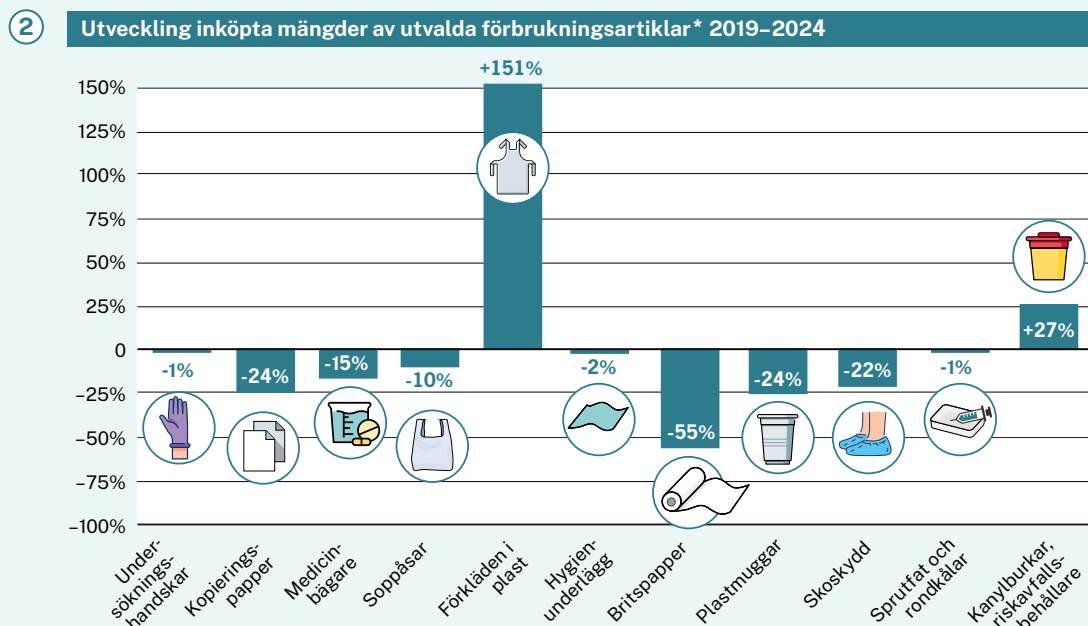
Andelen återvunna material i varor, tjänster och entreprenader

► Region Skåne ska öka andelen återvunna material i prioriterade varor, tjänster och entreprenader till minst 30 procent vid utgången av 2030 jämfört med 2019 års nivå.

Inledningsvis prioriteras de varor som ingår i Region Skånes guide för hållbara materialval för att påbörja måluppföljningen.

Beräkningarna visar att andelen återvunnet material i de prioriterade varorna har uppgått till 19 procent under 2024, vilket motsvarar en ökning med cirka 170 procent jämfört med basnivån på 7 procent för 2019 (se tabell 2).

En grundsten inom fokusområdet är att använda varor med hög andel återvunnet material så länge detta inte

2. Andel återvunnet material per varukategori (procent)

Varukategori	Baslinje 2019	2023	2024
Avfallspåsar	14	26	70
Britspapper	100	100	100
Engångsglas eller muggar	0	0	0
Engångsförkläden	0	0	1
Hygienunderlägg	0	0	0
Medicinbägare	0	0	0
Rondskål och sprutfat	100	100	100
Medicinska undersökningshandskar	0	0	0
Skoskydd	0	0	19
Skriver- eller kopiatorpapper	0	0	0
Kanylburkar/riskavfallsbehållare	0	0	0
Totalt	7	8	19

kompromissar med patientsäkerhet, de anställdas arbetsmiljö och/eller varornas funktion eller livslängd. Region Skåne har därför under året verkat för ökade miljökrav i upphandlingar. Britspapper, rondskålar och sprutfat består sedan tidigare av 100 procent återvunnet material. Nya avtal har resulterat i en ökning av andelen återvunnet material i avfallspåsar och skoskydd med 70 procent respektive 19 procent. Dessa resultat visar tydligt hur upphandling kan användas som ett effektivt verktyg för att nå specifika miljömål.

Kommunalt avfall

► Region Skåne ska minska mängden kommunalt avfall i förhållande till producerad vårdtjänst inom hälso- och sjukvården med 40 procent, till utgången av 2030 jämfört med 2019 års nivå.

Kommunalt avfall inom hälso- och sjukvård definieras som avfall som liknar hushållsavfall till sin art och sammansättning. I denna redovisning likställs kommunalt avfall med verksamhetsavfall, vilket innehåller följande fraktioner: restavfall, matavfall, materialåter-

vunnet avfall, smittförande, stickande och skärande avfall, övrigt farligt avfall, sekretessavfall samt biologiskt avfall. Det avfall som uppkommer från byggnation och rivning exkluderas.

Resultatet från 2024 visar att mängden kommunalt avfall per producerad vårdtjänst har ökat med 3 procent jämfört med 2019 års nivå (figur 3).

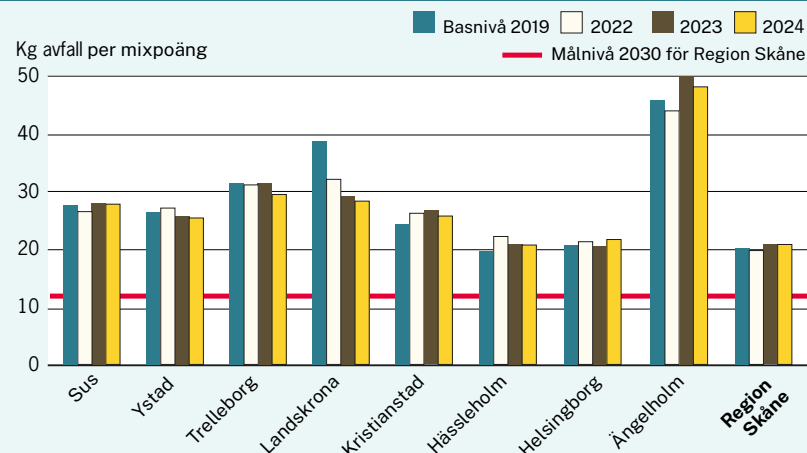
Mängden kommunalt avfall från hälso- och sjukvården minskade dock med 3 procent mellan 2019 och 2024. Ett exempel är Sus, där sjukhusområden i Lund och Malmö står för den största delen av Region Skånes avfall från hälso- och sjukvården. Under 2024 minskade Sus sitt kommunala avfall med 4 procent jämfört med 2019 års nivå, vilket motsvarar cirka 184 ton. Trots minskningen, när avfallsproduktionen sattes i relation till vårdproduktionen, blev årets resultat för Sus en ökning med 2 procent jämfört med 2019.

Sammanfattningsvis indikerar uppföljningen att Region Skåne generellt sett minskar avfallsproduktionen, vilket är positivt, men producerar mer avfall per den vård som tillhandahålls jämfört med 2019.

Ett sjukhusområde där målet visar en genomgående positiv trend för minskat avfall i relation till vårdproduktionen är Landskrona. De bakomliggande framgångsfaktorerna behöver belysas ytterligare för att eventuellt kunna spridas till andra verksamheter.

Trots ljusglimtar är det tydligt från årets uppföljning att ytterligare insatser behövs för att öka takten med att förebygga avfall. Som ett stöd i detta arbete tog Region Skåne fram nya avfallsförebyggande riktlinjer under 2024. Riktlinjerna beslutades i början av 2025 av regionstyrelsen och kommer att kommuniceras och implementeras under året.

3 Mängd kommunalt avfall per producerad vårdtjänst 2019–2024

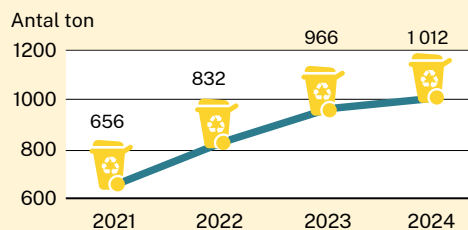
Avfallssortering i Region Skåne

Region Skåne följer upp avfallssortering och strävar mot att först undvika uppkomsten av avfall, och därefter minska mängden restavfall över tid samt öka mängden materialåtervunnet avfall över tid.

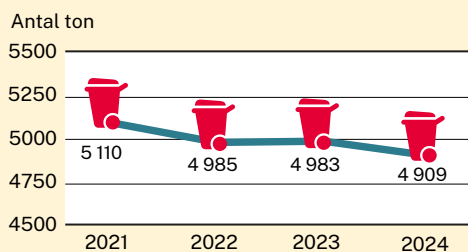
Utvecklingen går i rätt riktning (figur 4) då mängden materialåtervunnet avfall har ökat med 54 procent mellan 2021 och 2024, samtidigt som mängden restavfall har minskat med 4 procent under samma period.

Resultaten visar på att Region Skåne gör framsteg i avfallshanteringen, vilket är viktigt för miljön och har en betydande roll i att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan.

4 Mängd materialåtervunnet avfall 2021–2024

Mängd restavfall 2021–2024

► Region Skåne ska vid byggnation öka användningen av återbrukade och återvunna prioriterade material.

Under 2024 har regionfastigheter arbetat med att bygga upp infrastrukturen för återbruk av byggmaterial. En viktig pusselbit blev tillsättning av en projektledare för att leda uppdraget. En genomförandeplan och kommunikationsplan för återbruk av byggvaror och material har påbörjats med syfte att etablera ett nytt genomgripande arbetssätt. I planen lyfts behovet av att samordna logistik och rotation av befintligt material i syfte att öka återanvändning och undvika kassation.

Regionfastigheter har genomfört inventeringar av överblivet byggmaterial och identifierat behovet av större och mer centrala förråd för att effektivisera återbruksprocessen och logistiken. En intern byggvarubank har skapats med hjälp av systemet CCBUILD. Systemet presenterar de byggvaror som finns tillgängliga för återbruk inom andra projekt. Nästa steg är att stimulera byggprojektledare att faktiskt använda det material som finns i byggvarubanken. Det är en utmaning som bland annat kräver ökad intern kompetens, riktade kommunikationsinsatser och förutsättningar att utveckla och testa metoder för ökat återbruk i byggprojekt.

Regionfastigheter har samtidigt beslutat att följa miljöcertifieringssystemet Miljöbyggnad 4.0 i nybyggnadsprojekt och uppnå betygsnivå silver. Certifieringssystemets indikatorer för denna nivå innebär att projekten bedöms utifrån användningen av byggmaterial som innehåller återvunnet material och/eller användningen av återbrukat byggmaterial. Regionfastigheter har under 2024 satt upp delmål och tagit fram en plan för att öka andelen återvunnet material med 20 procent i utvalda byggprodukter inom två större pågående byggprojekt.

VISUALISERING AV FORTH. ILLUSTRATION: © KROOK & TJÄDER

Exempel på pågående projekt inom Region Skåne

Inom två byggprojekt, tillbyggnad Lund (TBL) och framtidens ortopedi Hässleholm (Forth), har det arbetats fram och beslutats om projektspecifika miljöprogram som baseras på Region Skånes miljöprogram 2030.

Projekten ska bland annat arbeta för att välja byggprodukter med hög andel återvunnet innehåll, återtagande av spillmaterial samt begränsa mängden byggavfall.

Matsvinn

► *Region Skåne har som mål att halvera matsvinnet från patientmåltider till 2030 jämfört med 2019 års nivå.*

Resultatet från 2024 års matsvinnsmätningar visar att Region Skåne har minskat matsvinnet med 22 procent jämfört med basåret 2019 (figur 5).

Andelen matsvinn blev 26,4 procent, vilket kan jämföras med 29,8 procent för 2023. Under 2023 mättes matsvinn både höst och vår, men från och med 2024 mäts matsvinn enbart på hösten. Vid en jämförelse av höstmätningarna 2023 och 2024 var minskningen dock marginell (höstmätningen 2023 uppgick till 26,7 procent).

Resultaten indikerar att förvaltningar som implementerat det nya måltidskonceptet tenderar att ha mindre andel matsvinn. Centralsjukhuset i Kristianstad har till exempel redan lyckats halvera matsvinnet jämfört med

2019 års nivå. Även Ängelholms sjukhus fortsätter att visa på goda resultat 2024.

Det nya måltidskonceptet förväntas implementeras fullt ut under 2025, vilket därmed ger goda utsikter för ytterligare minskning av Region Skånes matsvinn.

Under 2024 har Region Skånes förvaltningar samverkat i en åtgärdsgrupp som har arbetat fram principer för hur matsvinn ska fortsätta minskas i förvaltningarna. Ytterligare åtgärder prioriteras och implementeras under 2025.

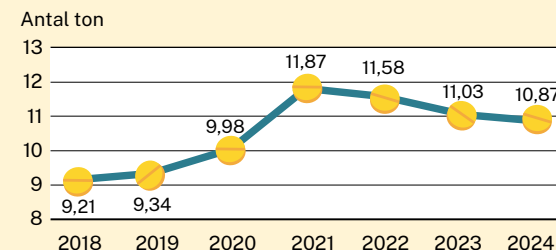
Kasserade läkemedel

► *Region Skåne ska minska läkemedelskassationen med 30 procent till utgången av 2030 jämfört med 2019 års nivå.*

Resultatet för 2024 visar att mängden kasserade läkemedel uppgick till 10,9 ton, vilket är en ökning med 16 procent jämfört med 2019 års nivå.

Läkemedelskassationen har följts upp sedan 2018 (figur 6). Den positiva utvecklingen med minskad läkemedelskassation efter toppen 2021 fortsätter även i år. Jämfört med 2023 har läkemedelskassationen under 2024 minskat med 2 procent. Detta är dock en alltför långsam takt och det finns risk för att målet till 2030 blir en utmaning att nå och därför behöver insatser stärkas och prioriteras.

6 Mängd kasserade läkemedel 2018–2024

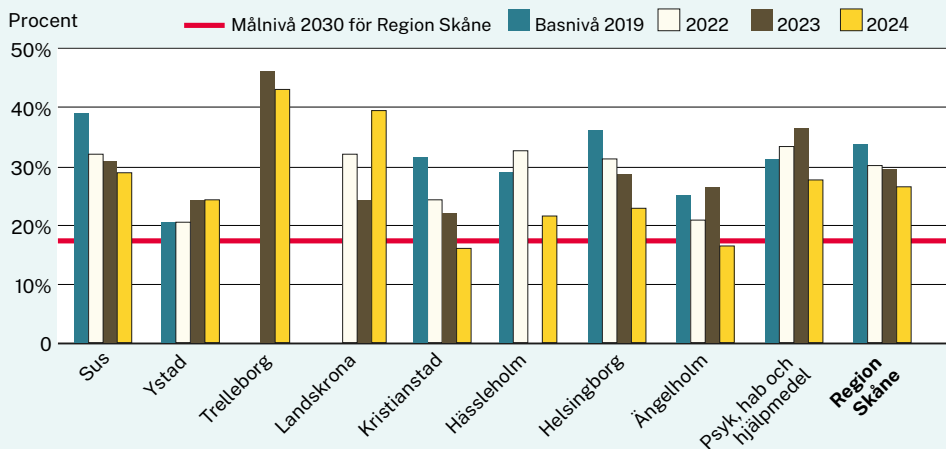

Under 2024 uppdaterades Region Skånes handlingsplan för läkemedel och miljö vilken innehåller åtgärder för att minska kassationen av läkemedel. Flera av dessa åtgärder fokuserar på att optimera läkemedelsanvändningen, vilken i sin tur kan minska kassationen. Arbetsgruppen läkemedelsforum bildades också under året för att samordna förvaltningarnas arbete med att minska läkemedelskassationen. Region Skåne deltar även i regionernas nätverk för läkemedel och miljö för att tillsammans med Sveriges övriga regioner finna sätt att minska kassationen.

Parallellt sker en kontinuerlig utbildning av personal för att effektivisera förskrivning av läkemedel. Här ingår kunskap om behandlingsmetoder som kan reducera behovet av läkemedel och därmed även minska kassationen.

Under 2024 inleddes en översyn av sjukhusförvaltningarnas behov av läkemedelsautomater samt införandet av dessa. Läkemedelsautomater delar läkemedelslager mellan flera avdelningar, vilket ökar omsättningen av sällan använda läkemedel och skapar förutsättningar för minskad kassation. Under fjolåret initierades också ett arbete med lagerstyrningssystem för beredskapslager av läkemedel, i syfte att bland annat förebygga onödigt kassation.

5 Totalt matsvinn 2019–2024

*Trelleborg och Landskrona saknar basnivå.

Fokusområde 2 Låg klimatpåverkan

Indirekta växthusgasutsläpp från varor av textil, plast, gummi och metall

► Region Skåne ska minska de indirekta utsläppen av klimatpåverkande gaser från varor av textil, plast, gummi och metall med 40 procent till 2030 jämfört med 2019 års nivå.

Inledningsvis avgränsas detta mål till de varor som ingår i Region Skånes guide för hållbara materialval, vilken implementerades under 2024. Beräkningarna visar att klimatpåverkan från de prioriterade varorna har minskat med cirka 27 procent jämfört med 2019 (figur 7).

Den största anledningen till minskningen är att andelen återvunnen plast har ökat och mängden använd plast har minskat. Insatser för att minska överanvänd-

ning av förbrukningsmaterial behöver intensifieras för att Region Skåne ska kunna nå målet. Detta kan göras tillsammans med ökad andel inköp av förbrukningsartiklar med lägre klimatpåverkan, högre andel återvunnen material och en övergång från engångs- till flergångsmaterial.

Ingående varor i guiden för hållbara materialval kommer under 2025 att utökas med bland annat fler varor av textil och metall, vilka ofta har en stor klimatpåverkan. Dessa behöver prioriteras i insatserna för att få en reell effekt på Region Skånes klimatpåverkan. Allt eftersom ingående artiklar i guiden utökas kommer resultatet för detta mål att förändras.

Klimatpåverkan från byggskedet

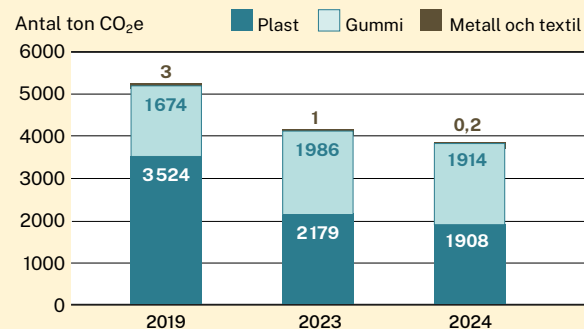
► Region Skåne ska minska klimatpåverkan från byggskedet med 40 procent till utgången av 2030 jämfört med 2019 års nivå.

Region Skånes arbete med detta mål genomförs inom regionfastigheters uppdrag. Under 2024 beslutades en basnivå för 2019 gällande klimatpåverkan från byggskedet, vilket innebär att Region Skåne för första gången kan redovisa ett resultat i detta mål.

När det gäller avslutade byggprojekt syns en ökning av klimatpåverkan från byggnation 2024 jämfört med 2019 med 20 procent. I jämförelse, har regionfastigheter i projekteringsskedet beräknat att klimatpåverkan för planerade byggprojekt blir 42 procent lägre jämfört med basnivån 2019 (figur 8).

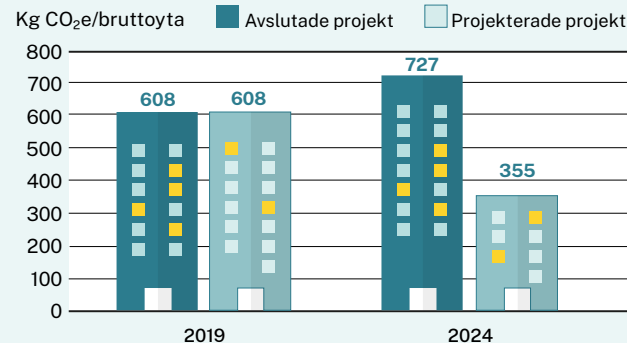
7

Klimatpåverkan från prioriterade varor av gummi, plast, textil och metall

8

Klimatpåverkan från avslutade och projekterade byggprojekt

Detta visar att Region Skåne har en hög ambition, men framför allt en stor potential att framgent sänka klimatpåverkan även i avslutade byggprojekt.

Något som ytterligare stärker möjligheterna att sänka klimatpåverkan från byggskedet är att Region Skåne beslutat om certifiering enligt Sweden Green Building Councils miljöbyggnad 4.0, med ambitionsnivån silver. Certifieringen ställer krav som ökar möjligheterna att minska klimatpåverkan från byggnation de kommande åren.

Klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid

► Till 2030 ska klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid minska till en maxnivå om 0,5 kg CO₂e per portion.

Detta mål omfattar alla typer av måltider som tillhandahålls av Region Skåne, inklusive patientmåltider, personalmåltider, mellanmål, catering och fika.

För patientmåltider används ett verktyg som registrerar antal maträtter och beräknar klimatpåverkan utifrån recept. Verktyget är för närvarande endast avsett för

3. Klimatpåverkan från genomsnittlig måltid				
	2022	2023	2024	Jämförelse 2024–2023
Livsmedel (kg CO ₂ e)	6 196 515	5 991 699	5 888 642	–2 %
Antal portioner	7 714 029	7 275 777	7 923 421	9 %
Klimatpåverkan per portion (kg CO ₂ e)	0,80	0,82	0,74	–10 %

patientmåltider inom Region Skånes nya måltidskoncept, men allt eftersom fler måltider tillagas i Region Skånes egna kök kommer uppgiftsinsamling från dessa att bli mer enhetliga.

För övriga måltider uppskattas antalet portioner baserat på inköpt livsmedelsvolym. Den genomsnittliga vikten per portion för patientmåltider är 450 gram, medan vikten för övriga måltider baseras på Livsmedelsverkets portionsguide, samt källor som till exempel kunskapskokboken.

Under 2024 uppgick den genomsnittliga klimatpåverkan till 0,74 kg CO₂e per portion, vilket är en sänkning med 10 procent per portion jämfört med 2023. Trots en ökning av antalet portioner med 9 procent från 2023 till 2024, minskade även den totala klimatpåverkan från Region Skånes livsmedelskonsumtion med 2 procent. Detta beror på att Region Skåne har köpt in livsmedel med lägre klimatpåverkan.

För att nå målet till 2030 behöver Region Skåne framöver genomföra åtgärder i syfte att öka andelen livsmedel med låg klimatpåverkan i högre takt, som exempelvis förändringar i recept för patienters maträtter samt öka andelen vegetabiliska livsmedel vid catering och fikor för personalen.

Fossilbränslefria landtransporter i egen och extern regi

► *Region Skåne ska ha 100 procent fossilbränslefria landbaserade transporter till 2030.*

Under 2024 minskade andelen fossilbränslefria drivmedel för Region Skånes landbaserade transporter med 1 procent jämfört med föregående år, till 96 procent. Orsaker till sänkningen är att:

- andelen fossilbränslefritt i de drivmedel som användes för drift av Region Skånes egenägda person- och lastbilar inklusive ambulanser sjönk till 67 procent jämfört med 80 procent 2023.
- andelen fossilbränslefria drivmedel i den särskilda kollektivtrafiken minskade från 60 procent till 47 procent 2023.

Minskningarna kan härledas till att användningen av fossil diesel ökade samtidigt som användningen av

förnybar diesel minskade. Den sänkta reduktionsplikten bidrar också till en ökad andel fossila drivmedel och har påverkan på målet.

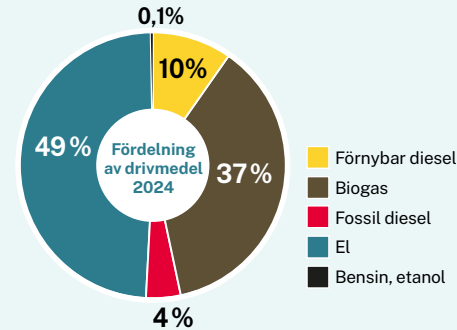
Målet om att Region Skåne ska uppnå 100 procent fossilbränslefria landtransporter omfattar även den allmänna kollektivtrafiken, vilken är 100 procent fossilbränslefri sedan 2018.

De av Region Skånes landtransporter som utförs i extern regi, såsom externa bud- och byggavfallstransporter tillkommer också i detta mål. Till följd av en kartläggning av de externa transporterna som genomfördes 2023 samt skärpta miljökrav vid upphandling av varor och tjänster som innehåller transporttjänster kan Region Skåne samla in uppgifter från allt fler leverantörer.

För 2024 har Region Skåne samlat in data från leverantörerna ApoEx, Premedic, Skånemejerier, Input, Menigo och OneMed. De insamlade uppgifterna användes för att beräkna Region Skånes resultat för transporter i extern regi, vilket uppgår till 64 procent fossilbränslefria

4. Drivmedelförbrukning i landbaserade transporter i egen och extern regi					
Drivmedel	Interna transporter kWh	Allmän kollektivtrafik kWh	Särskild kollektivtrafik kWh	Transporter i extern regi kWh	Total förbrukning kWh
Bensin	276 220	–	271 669	360	548 249
Biogas	4 876 231	215 587 336	12 687 197	–	233 150 764
Diesel	5 297 054	–	16 436 576	2 221 891	23 955 521
Etanol	66	–	–	–	66
El	269 515	314 668 195	241 904	67 801	315 247 415
Förnybar diesel	5 545 229	56 838 013	–	3 432 702	65 815 945
Total	16 264 315	587 093 544	29 637 346	5 722 754	638 717 959
Andel fossilbränslefritt	67 %	100 %	47 %	64 %	96 %

9 Drivmedelsmix landbaserade transporter i egen och extern regi

drivmedel. Denna andel kommer att förändras allt eftersom fler leverantörer omfattas av uppföljningen (tabell 4).

Förutsättningarna att nå målet påverkas av omvärldsfaktorer, exempelvis förändringar i reduktionsplikten och prisfluktuationer för drivmedel. Dessa faktorer bör bevakas noggrant de kommande åren.

Utsläpp av lustgas och anestesigaser

► Till 2030 ska Region Skåne minska utsläppet av lustgas och anestesigaser med 50 procent jämfört med 2019 års nivå.

Region Skånes utsläpp av anestesigaserna desfluran och isofluran har minskat jämfört med 2019, medan utsläppen av sevofluran har ökat något. Under 2024 upphörde användningen av desfluran helt, vilket är särskilt glädjande eftersom desfluran har störst klimatpåverkan.

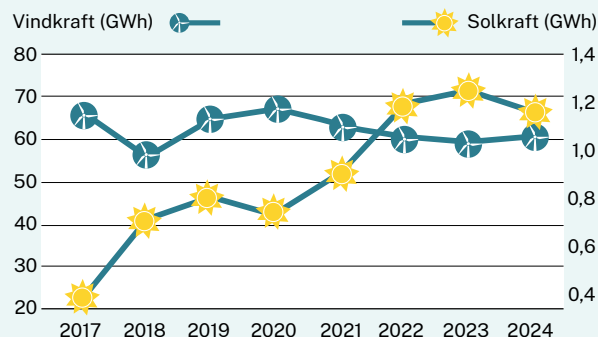
Resultatet för lustgas visar på minskade utsläpp jämfört med 2023, trots att inköpt mängd lustgas ökade. Jämfört med 2019 har utsläppen däremot ökat. Utsläppsökningen beror i första hand på att destruktionsanläggningarna för lustgas har drabbats av allvarliga driftproblem under de senaste åren. Nya lustgasdestruktörer har köpts in och blev färdiginstallerade under 2024. Detta bör resultera i mer påtagliga utsläppsminskningar framöver.

5. Utsläpp av medicinska gaser

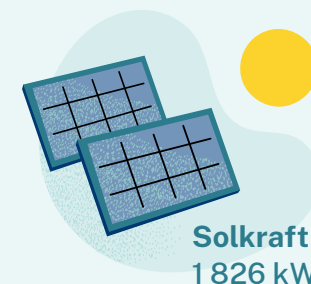
Antal ton CO ₂ e	2019	2022	2023	2024	Jämförelse 2024–2019
Desfluran	1 380	170	63	–	–100%
Isofluran	17	17	14	14	–19%
Sevofluran	153	165	162	163	6%
Lustgas	2 276	2 986	3 189	3 039	34%
Total	3 826	3 337	3 428	3 216	–16%

10

Egenproduktion av förnybar el 2017–2024

Installerad förnybar effekt i egenägda anläggningar 2024

Totalt installerad
effekt under 2024
26 826 kW

Under 2024 blev det sammanlagda resultatet för utsläpp från anestesigaser och lustgas en minskning med 16 procent jämfört med 2019. Målet att Region Skåne ska halvera utsläppet av lustgas och anestesigaser jämfört med 2019 bedöms möjligt att uppnå, men det kräver att åtgärder för att nå målet intensifieras.

Anläggningar för produktion av förnybar el

► Region Skåne ska installera anläggningar för produktion av förnybar el på egenägda fastigheter där så är möjligt.

Under 2024 uppgick årets produktion av solkraft till 1,17 GWh, vilket är något lägre än resultatet för 2023 (1,25 GWh). Region Skånes produktion av vindkraft ökade jämfört med föregående år och uppgick till 61,15 GWh. Den producerade vindkraften tillförs den allmänna elmarknaden, till skillnad från solkraften som i stället produceras från installationer på egenägda fastigheter

och därmed hjälper till att minska behovet av inköpt el för Region Skånes egenägda fastighetsbestånd. Under 2024 köptes totalt 122,26 GWh el till de egenägda fastigheterna, vilket innebär att den egenproducerade solkraften stod för 1 procent av elanvändningen i det egenägda fastighetsbeståndet.

Region Skånes totala förnybara elproduktion under 2024, 62,32 GWh, bidrog till att minska växthusgasutsläppen med drygt 4 700 ton CO₂e. Denna minskning avser de utsläpp som har undvikits genom att producera el med vind- och solkraft, jämfört med det växthusgasutsläpp som hade genererats om elen i stället hade producerats med den nordiska medelmixen.

Region Skånes bestånd av vindkraft och solkraft uppgick 2024 till en total installerad effekt på 26 826 kW. Den installerade effekten förväntas öka under kommande år, framför allt med anledning av att solkraft installeras på allt fler fastigheter.

Klimatbokslut 2024

► Region Skåne ska minska utsläppen av klimatpåverkande gaser med målsättningen att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045.

Region Skåne tar fram ett klimatbokslut enligt den internationella standarden Greenhouse gas protocol. Under 2024 arbetade Region Skåne för att inhämta information från fler utsläppskällor än tidigare. Det utvecklade klimatbokslutet med fler utsläppskällor och uppdelat per scope (1-3) återfinns i tabell 6. Arbetet för att komplettera bokslutet med fler källor fortsätter under 2025.

Enligt Greenhouse gas protocol klassificeras en organisations koldioxidavtryck i tre omfattningar:

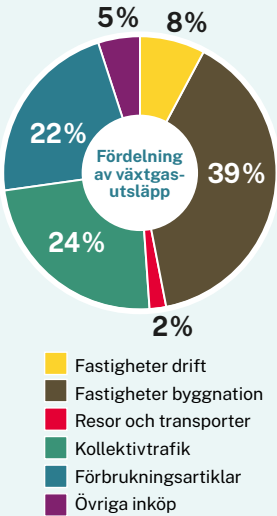
- Scope 1 innefattar de direkta utsläppen från organisationens verksamhet såsom utsläpp från köldmedier eller egen fordonspark.
- Scope 2 och 3 innefattar de indirekta utsläppen organisationen ger upphov till genom verksamhetens inköp och konsumtion. Scope 2 omfattar de indirekt utsläppen kopplade till produktionen av inköpt eller anskaffad energi för exempelvis uppvärmning, kyla och inköpt el från elbolag. Scope 3 innefattar de indirekta utsläpp som uppstår i värdekedjan kopplat till konsumtionen av varor och tjänster.

Region Skåne största andel utsläpp finns inom Scope 3 med 77 procent. De kategorier som har störst utsläpp är byggnation och transporter tätt följt av inköp av förbrukningsartiklar (figur 11).

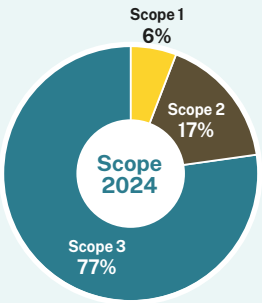
För att kunna jämföra och följa utvecklingen över tid för Region Skånes klimatpåverkan redovisas även ett förenklad klimatbokslut som innehåller färre utsläppskällor (tabell 7). Utsläppen är inte fördelade per scope

Klimatbokslut 2024

11 Fördelning av växthusgasutsläpp mellan utsläppskategorier

Fördelning per scope

6. Växthusgasutsläpp från Region Skånes verksamhet per scope

Ton CO ₂ e	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Total
Fastigheter				
Fastighetsenergi ¹	–	11 337	3 972	15 309
varav egna fastigheter	–	10 985	3 890	14 875
varav hyrda fastigheter ²	–	352	82	434
Reservkraft	486	–	109	595
Köldmedieläckage – egna fastigheter	166	–	–	166
Summa drift	652	11 337	4 081	16 070
Nybyggnation	–	–	76 342	76 342
Totalt	652	11 337	80 423	92 394
Tjänsteresor				
Tåg och buss	–	–	43	43
Bil ³	453	13	314	780
Flyg	–	–	905	905
Hotell ⁴	–	–	28	28
Summa	453	13	1 290	1 756
Transporter				
Interna godstransporter	233	1	323	557
Inköpta godstransporter	–	–	114	114
Ambulanser	1 679	5	640	2 324
Allmän kollektivtrafik	832	21 891	18 375	41 098
Särskild kollektivtrafik	4 286	17	1 546	5 849
Summa	7 030	21 914	20 997	49 941
Inköp och resursförbrukning				
Medicinska gaser	3 216	–	–	3 216
Livsmedel	–	–	5 889	5 889
Förbrukningsartiklar	–	–	42 047	42 047
Avfall (hantering)	–	–	162	162
Summa inköp och resursförbrukning	3 216	–	48 098	51 314
TOTALT	11 352	33 264	150 808	195 423

1. Fjärrvärme, fjärrkyla och el inom egenägda fastigheter.
2. Enbart tåg, spårvagn- och bussdepåer.
3. Poolbil, verksamhetsbunden bil, förmånsbil, taxi och privat bil.
4. Partiella siffror från oktober-december på grund av leverantörsbyte.

utan tabellen visar totalsumman för samtliga 3 scope. Resultatet för 2024 blir en minskning med 1 procent jämfört med föregående år och med 5 procent jämfört med 2022. De delar där utsläppen har minskat mest procentuellt sett är tjänsteresor, där hotellnätter och flygresor står för den största minskningen. Även utsläppen från inköp och resursförbrukning har minskat och där står inköpen av förbrukningsartiklar för den största procentuella minskningen. De områden där utsläppen ökar är fastighetsenergi och transporter, där utsläppen från ambulanser och interna godstransporter står för den största procentuella ökningen.

Siffrorna i Region Skånes klimatbokslut indikerar att Region Skånes restriktivitet exempelvis gällande resor i tjänsten på grund den ekonomiska situationen under 2024 har haft effekt. Detta kan även ha en viss inverkan på utsläppsminskningen från förbrukningsartiklar, men det kan också finnas andra förklaringar som behöver utredas mer.

7. Växthusgasutsläpp från Region Skånes verksamhet

Ton CO ₂ e	2022	2023	2024	Utveckling 2024–2023
Fastighetsenergi ¹	14 184	13 518	14 875	10%
Tjänsteresor				
Tåg och buss	60	54	43	–21%
Bil ²	952	850	780	–8%
Flyg	1 107	1 329	905	–32%
Hotell ³	170	202	28	–86%
Summa	2 289	2 435	1 756	–28%
Transporter				
Interna godstransporter	490	420	557	33%
Ambulanser	2 069	1 858	2 324	25%
Allmän kollektivtrafik	43 481	40 674	41 098	1%
Särskild kollektivtrafik	4 642	5 041	5 849	16%
Summa	50 682	47 993	49 827	4%
Inköp och resursförbrukning				
Medicinska gaser	3 337	3 428	3 215	–6%
Livsmedel	6 197	5 992	5 889	–2%
Förbrukningsartiklar	47 222	45 630	42 047	–8%
Avfall (hantering)	154	164	162	–1%
Summa	56 910	55 214	51 314	–7%
TOTALT	124 065	119 160	117 772	–1%

1. Fjärrvärme, fjärrkyla och el inom egenägda fastigheter.
2. Poolbil, verksamhetsbunden bil, förmånsbil, taxi och privat bil.
3. Partiella siffror från oktober-december på grund av leverantörsbyte.

Flyg
–32 procent

Fastighets-
energi
+ 10 procent

Fokusområde 3 Frisk och hälsosam miljö

Avsiktligt tillsatta särskilt farliga ämnen i produkter, livsmedel, varor och byggmaterial

► I de produkter, livsmedel och varor som används i Region Skånes verksamheter och som ingår i Region Skånes byggnader, egenägda och hyrda, finns vid utgången av 2030 inga avsiktligt tillsatta särskilt farliga ämnen, såvida det inte finns dokumenterade beslut om undantag. De produkter som är undantagna ska användas och hanteras på ett säkert sätt inom verksamheten.¹

Under 2024 fortsatte Region Skåne sitt arbete mot målet, men det finns fortfarande utmaningar. Det handlar bland annat om att utbilda och engagera alla berörda parter, samt att utveckla en process för beslut om undantag för varor. Processen för att dokumentera beslut om undantag för byggvaror är redan utvecklad för strategiska projekt och basprojekt för egenägda fastigheter. Detta arbete genomförs och följs upp av regionfastigheter.

Målet har hittills bara följts upp kvalitativt. För att förbättra uppföljningen av arbetet med att fasa ut och riskbedöma särskilt farliga ämnen i produkter har numeriska basår etablerats avseende antal utförda utfasningsutredningar och riskbedömningar. Basåren visar att totalt 215 utredningar om utfasning och 1200 riskbedömningar har dokumenterats och godkänts mellan 2022 och 2024. Informationen som ligger till grund för basåren har samlats in från de verksamheter inom Region Skåne som hanterar särskilt farliga ämnen i produkter (tabell 8).

1. Definitionen av produkt finns i bilaga 3 till Miljöprogram för Region Skåne 2030.

Under 2024 har Region Skåne haft som huvudfokus att fasa ut särskilt farliga ämnen i produkter (resultat redovisas som antal utfasningsutredningar i tabell 8). Ett exempel är utfasningsutredningen gällande helikopterflygplatsen i Lund, där det undersöktes hur PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanser) i brandsläckningsskum ska kunna fasas ut. Ett byte planeras under 2025.

8. Antal utfasningsutredningar och riskbedömningar

Förvaltning	BASLINJE 2022-2024	
	Utfasnings- utredningar	Riskbe- dömningar
Skånes universitetssjukhus	22	62
Lasarettet i Ystad	0	0
Lasarettet i Trelleborg	1	0
Lasarettet i Landskrona	4	4
Centralsjukhuset Kristianstad	5	86
Hässleholms sjukhus	2	22
Helsingborgs lasarett	0	94
Ängelholms sjukhus	0	30
Primärvården	0	0
Psykatri, rehabilitering och hjälpmedel	0	31
Medicinsk service	170	761
Regionfastigheter	11	24
Regionservice	0	85
Digitalisering IT och MT	0	1
Totalt Region Skåne	215	1 200

Region Skåne har under 2024 även ställt specifika krav för utfasning av särskilt farliga ämnen i varor genom upphandlingar av till exempel medicintekniska förbrukningsmaterial, operationstextilier, arbetsskor samt förbrukningsmaterial av papper och plast. Genom att ställa krav på innehållet av särskilt farliga ämnen i varor, strävar Region Skåne efter att minska den negativa påverkan på miljön och människors hälsa under hela varans livscykel, från råvaror till avfallshantering.

Under första halvan av programperioden har metoder för att fasa ut särskilt farliga ämnen varierat mellan olika delar av Region Skånes verksamheter. För att skapa en mer enhetlig och effektiv strategi påbörjades därför ett arbete under 2024 för att harmonisera och systematisera dessa insatser. Genom att uppdatera styrande dokument under 2024 och 2025 kommer Region Skåne att säkerställa att medarbetare har tillgång till den information som behövs för att kunna genomföra ett systematiskt och effektivt utfasnings- och riskminskningsarbete. Vidare är det även viktigt att genom riktade kommunikationsinsatser lyfta fram de positiva miljö- och hälsoeffekterna av att ersätta särskilt farliga ämnen med säkrare alternativ.

Livsmedel är också ett prioriterat område för målarbetet. Under 2024 har det blivit alltmer tydligt att ytterligare åtgärder är nödvändiga för att reducera före-

komsten av särskilt farliga ämnen i de livsmedel som konsumeras i Region Skånes verksamheter. Vid upphandlingar behöver Region Skåne ställa krav på att producenter exempelvis inte använder miljöskadliga bekämpningsmedel, samt att tungmetaller och andra miljö- och hälsoskadliga ämnen minimeras i produktionen. Dessa åtgärder är viktiga för att säkerställa en miljömässigt hållbar livsmedelskonsumtion.

Användning av särskilt farliga ämnen i leverantörskedjan

► Region Skåne ska aktivt arbeta för att användningen av särskilt farliga ämnen minskar i prioriterade delar av leverantörskedjor.

Utvecklingsarbetet har påbörjats under 2024 och visar att många leverantörer har bristfällig kunskap om de särskilt farliga ämnen som används uppströms i leverantörskedjan, vilket gör det utmanande att ställa krav vid upphandling. Under andra halvan av programperioden planerar Region Skåne att intensifiera sina insatser mot målet.

Genom att kartlägga vilka särskilt farliga ämnen som används vid råvaruutvinning eller materialtillverkning, blir det tydligare vilka risker som finns i leverantörskedjan. Denna information kan sedan användas för att ställa specifika krav vid upphandling, vilket gör det möjligt att minska användningen av särskilt farliga ämnen och skydda både miljön och människors hälsa. Samarbete på nationell nivå är avgörande för att säkerställa att dessa krav är effektiva och genomförbara samt för att skapa en miljömässigt hållbar och säker leverantörskedja.

Ekologiska livsmedel

► Minst 60 procent av Region Skånes livsmedelskonsumtion ska utgöras av ekologiska livsmedel till 2030. För att uppnå målet ska i första hand ekologiska, närproducerade livsmedel väljas och i andra hand ekologiska livsmedel.

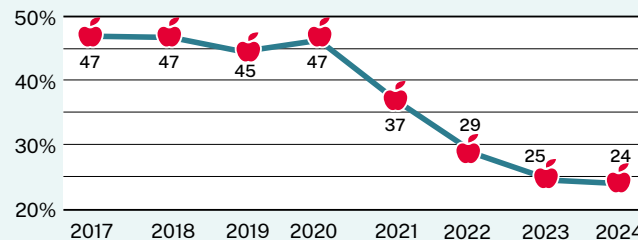
Region Skåne har haft miljömål avseende ekologiska livsmedel sedan föregående programperiod. Under denna programperiod har det varit svårare än tidigare att uppnå resultat. Region Skånes totala livsmedelsbudget bestod av 24,2 procent ekologiska livsmedel under 2024, vilket är knappt 1 procent lägre än föregående års resultat (figur 12). Samtidigt uppgick andelen inköpta livsmedel vars ursprungsland är Sverige till 37 procent och andelen livsmedel producerade i Sverige till 68 procent av den totala livsmedelsbudgeten. Andelen livsmedel som både har sitt ursprung och är förädlade i Sverige uppgick till 32 procent.

För att Region Skåne ska uppnå målet att minst 60 procent av inköpen ska vara ekologiska fram till år 2030, krävs identifiering och implementering av ytterligare åtgärder. Dessa åtgärder inkluderar exempelvis att höja kunskapen om ekologiska livsmedels fördelar hos beställare och stärka samarbetet med Region Skånes leverantörer för att säkerställa en miljömässigt hållbar och närproducerad livsmedelsförsörjning. En viktig del i detta arbete är att genomföra en kostnadsnyttoanalys över prioriterade ekologiska livsmedel. Analysen syftar till att identifiera de ekologiska livsmedel som ger mest miljönytta i förhållande till kostnaden, vilket kan understödja beslut om inköp och budgetering.

12

Andel ekologiska livsmedel

Av total livsmedelsbudget

PATIENTMÅLTID. FOTO © SVEN WENNERSTRÖM

Miljö- och hälsokrav vid finansiering och bidragsgivning

Vid bidragsgivning – Miljöbevis

Koncernkontoret har tillsammans med kulturförvaltningen utvecklat Region Skånes miljöbevis i enlighet med nuvarande ramar och innehåll i Miljöprogram för Region Skåne 2030. Det har nu blivit tydligare vad de bidragsfinansierade verksamheterna bidrar med, hur de kan arbeta för att minska sin miljöpåverkan utifrån sina olika förutsättningar och vad de ska redovisa till Region Skåne. Den uppdaterade redovisningen från verksamheterna kommer också att ge Region Skåne ett bättre kunskapsunderlag om deras miljöarbete. Region Skånes miljöbevis har även utvecklats för att förtydliga ansvar och roller samt för att effektivisera uppföljning. Förändringarna gäller från 2025.

De genomförda uppföljningarna av Region Skånes tidigare miljöbevis, visade att flera bidragsfinansierade verksamheter hade god kännedom om sin miljöpåverkan och aktivt arbetar för att minska den. Samtidigt saknade många av de uppföljda bidragstagarna formella dokument såsom miljöpolicy, miljömål och handlingsplaner. Med stöd från Region Skåne kunde verksamheterna ta fram dessa dokument, inklusive en plan för hur dokumenten ska integreras i deras verksamheter under 2025.

Vid finansiering av vård i privat regi

Under 2024 utvecklades de miljökrav och uppföljningsmetoder som gäller för privata vårdgivare inom vårdval enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Den nya uppföljningsmetoden har utformats för att möjliggöra

MALMÖ OPERA "JOYRIDE - THE MUSICAL" FOTO © MARTIN PAULSSON

hantering av miljöpåverkan på vårdvalsnivå, snarare än på enskild avtalsnivå. Detta ger förutsättningar att följa upp ett större antal leverantörer inom ett vårdval, vilket är en avsevärd förbättring jämfört med tidigare, då utformningen av uppföljningen endast medgav hantering av 3 till 5 enskilda leverantörer per år. Genom det nya arbetssättet kan miljöpåverkan från ett tiotal avtal och leverantörer bedömas samlat, vilket skapar förutsättningar för ett mer effektivt och omfattande uppföljningsarbete. Den utvecklade metoden planeras att fastställas under 2025.

Ett av de avtal som omfattades av planerad uppföljning under 2024 var avtalet för hembesök av läkare. Vid uppföljningen framkom att leverantören hade bristande

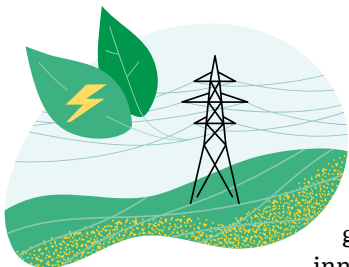
kännedom om de miljökrav som specificerats i avtalet med Region Skåne. Avtalet avslutades dock på grund av att andra allvarliga brister identifierats i leverantörens genomförande av tjänsten innan miljöuppföljningen var färdig.

Under 2024 följdes ytterligare två avtal avseende vård i privat regi upp. Uppföljningarna visade på ett välfungerande och systematiskt miljöarbete. Båda leverantörerna hade certifierade miljöledningssystem samt etablerade rutiner och åtgärder för att minska sin miljöpåverkan och för att bidra till Region Skånes miljöpolicy och miljömål, och därmed även till genomförandet av miljöprogrammet.

Två goda exempel var att en av leverantörerna arbetade aktivt med att minska andelen fossil diesel och öka andelen förnybar diesel. Den andra leverantören utvecklade en digital utbildningsplattform med anpassat innehåll som på ett pedagogiskt och effektivt sätt stärkte miljökompetensen inom organisationen.

Det miljöstrategiska arbetet för att stärka den regionala utvecklingen

Region Skåne arbetar tillsammans med både näringsliv, akademi och offentlig sektor för att stödja arbetet med att minska miljö- och klimatpåverkan. Det miljöstrategiska arbetet i Skåne ska främja innovationer som bidrar till att lösa Skånes miljö- och klimatutmaningar och som samtidigt kan exporteras för att lösa liknande problem på andra platser och därmed skapa arbetstillfällen i Skåne.

Energiförsörjningen är en av Skånes stora utmaningar. Större tillgång till el är en förutsättning för att kunna fasa ut fossila bränslen från alla sektorer i samhället. Inom Skånes Effektkommission har Region Skåne tillsammans med andra aktörer genomfört åtgärder för att stärka både produktion, distribution och smart användning av el, med fokus på att öka de fossilfria energislag som kan vara på plats till år 2030 såsom vind, sol och biobränslen.

Region Skåne samverkar med Länsstyrelsen Skåne och Energikontor Syd inom Klimatsamverkan Skåne. Fokus är att samordna insatser utifrån Klimat- och energistrategin för Skåne, med målet att minska klimatpåverkan från både direkta utsläpp och konsumtionen i Skåne. Under året har flera insatser gjorts för att bland annat främja biogas och minska klimatpåverkan från transporter.

Med en växande skånsk befolkning och klimatförändringar som väntas försämra tillgången på vatten, är hållbar vattenförsörjning en växande utmaning. Region Skåne har under året inlett nya samarbeten inom området. Under året har även riktade insatser gjorts för att främja utvecklingen av ett hållbart och produktivt jord- och skogsbruk, och ett cirkulärt livsmedelssystem. Region Skåne har också samverkat med flera aktörer för att stärka den biobaserade och cirkulära ekonomin i Skåne.

Region Skåne har under året drivit och medfinansierat insatser som hjälper det skånska näringslivet att utvecklas och stärka sin hållbarhet, inom till exempel energieffektivisering, vattenhushållning och hållbara resvanor. Flera åtgärder har förutom minskad miljö- och klimatpåverkan lett till minskade kostnader och ökad robusthet.

Region Skåne har under året stärkt möjligheterna att vistas i den skånska naturen, via flera hundra mil av vandrings-, cykel- och mountainbikeleder.

FOTO © THOMAS ADOLFSÉN

Bilaga: Metodik, datastrategi och emissionsdata

Energianvändning i egenägda fastigheter

Region Skånes energileverantörer rapporterar inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla till egenägda fastigheter. Region-fastigheter drar sedan bort den mängden energi som sålts vidare till externa verksamheter. Den kvarstående energiförbrukningen används för beräkning av växthusgasutsläppet från energianvändning.

Mängden koldioxidekvivalenter från fjärrvärme och fjärrkyla beräknas utifrån Energiföretagens lokala miljövärden.

Region Skåne köper in Bra Miljövals el till det egenägda fastighetsbeståndet. I klimatbokslutet har utsläppen från fastighetsenergi beräknats med den nordiska medelmixen, vilken har en emissionsfaktor på 0,09 kg CO₂e/kWh för hela livscykeln. (Källa: Naturvårdsverket och SMED, 2021, Emissionsfaktor för nordisk elmix med hänsyn till import och export.)

Region Skånes egna person- och lastbilar

Andelen fossilbränslefritt i drivmedel för drift av egna person- och lastbilar beräknas utifrån inrapporterat underlag från Region Skånes drivmedelsleverantörer. Utifrån använd drivmedelsvolym beräknas energiinnehåll och andel fossilbränslefritt per energienhet, baserat på respektive leverantörs angivna värmevärden och fossilbränslefri andel för varje drivmedel.

Mängden koldioxidutsläpp från egna person- och lastbilar beräknas utifrån inköpt volym drivmedel, omvandlad till energiinnehåll, samt tillhörande emissionsfaktorer. Emissionsfaktorerna för respektive drivmedel redovisas i tabellen nedan och avser hela livscykeln.

Region Skånes egna person- och lastbilar

Drivmedel	Emissionsfaktor (kg CO ₂ e/kWh)
Diesel (liter)	3,16
Bensin (blyfri 95, E10) (liter)	2,73
Biogas 100 (kg)	0,45
E85 (liter)	1,06
RME (liter)	1,10
HVO (liter)	0,56
El (nordisk medelmix) (kWh)	0,09

Externa ambulanser

Mängden koldioxidutsläpp från ambulanser drivna i extern regi, beräknas från deras redovisade drivmedelsanvändning med information om hos vilken leverantör respektive drivmedel har tankats. Därefter har emissionsfaktorer använts utifrån tabellen ovan.

Tjänsteresor

Mängden koldioxidutsläpp för tjänsteresor med Region Skånes egenägda fordon beräknas utifrån emissionsfaktorer, rapporterade av respektive drivmedelsleverantör i kombination med tankad volym för respektive fordonstyp. Dessa emissionsfaktorer avser koldioxidutsläpp ur ett livscykelperspektiv, det vill säga produktion, transport och förbränning av bränslet, även kallat *Well to wheel* (WTW). Utsläpp från resor gjorda med privat bil beräknas utifrån Trafikverkets schablonfaktor för personbilar 2020. [Läs mer](#). Beräkningar har gjorts enligt följande:

- *Poolbil, förmånsbil och verksamhetsbunden bil*: Använd drivmedelsvolym i kombination med emissionsfaktorer för drivmedel i Region Skånes egna person- och lastbilar.
- *Privat bil*: Körd sträcka i kombination med Trafikverkets genomsnittliga emissionsfaktor för personbilar i Sverige (0,150 kg CO₂e/km).
- *Taxi*: Kostnad i kombination med Taxiförbundets genomsnittliga emissionsfaktor för taxiresor i Sverige (0,012 kg CO₂e/kr).
- *Flyg*: Uppgifter om flygsträcka per segment av samtliga genomförda flygresor levereras från Region Skånes avtalade resebyrå. Flygsträckorna delas in i följande kategorier: flygsegment under 500 km, flygsegment mellan 500–1 000 km, flygsegment mellan 1 000–2 500 km och flygsegment över 2 500 km. De flygsträckorna omvandlas till personkilometer (pkm). Emissionsfaktorerna kommer från *ICAO Carbon Calculator* för en representativ flygresa för segment under 500 km och över 1000 km. Emissionsfaktorn för flygsegment mellan 500-1000 km kommer från Energimyndigheten. Tabellen nedan visar de använda emissionsfaktorerna.

Flygresor

Segment av flygresa	Emissionsfaktor (kg CO ₂ e/pkm)
Segment <500 km	0,281
Segment mellan 500–1 000 km	0,172
Segment mellan 1000–2 500 km	0,166
Segment >2 500 km	0,189

För att fånga höghöjdseffekten från flygresor används en RFI faktor av 1,9. RFI står för *Radiative Force Index*, på svenska strålningsdrivningsindex, och är en metod för att inkludera effekten av flygets totala utsläpp.

- *Inrikes och utrikes tåg och buss*: uppgifter om körsträcka levereras från Region Skånes avtalade resebyrå och omvandlas till personkilometer (pkm). Skånetrafikens emissionsfaktor (9,35 g CO₂e/pkm) samt SJ:s emissionsfaktor (0,0039 g CO₂e/pkm) har använts för inrikes resor. Emissionsfaktorn för utrikes tåg (0,061 g CO₂e/pkm) kommer från *Network for Transport Measures*, (NTM), och är den genomsnittliga emissionsfaktorn i europeiska länder.
- *Hotell*: uppgifter om utsläppen från hotellnätter levereras från Region Skånes avtalade resebyrå.

Kollektivtrafik

I nedanstående tabell anges faktorer som har använts för energiberäkningar av Skånetrafikens drivmedel. Beräkningarna är gjorda för hela livscykeln, det vill säga från tillverkning av bränslet till förbränning av bränslet i fordonet. Skånetrafiken köper in Bra Miljövals el till den eldrivna kollektivtrafiken. I klimatbokslutet har utsläppen från kollektivtrafikens elanvändning beräknats med den nordiska medelmixen, vilken har en emissionsfaktor på 0,09 kg CO₂e/kWh för hela livscykeln.

Skånetrafikens drivmedel

Bränsle	Enhet	Energiinnehåll (kWh/enhet)	Produktion + drift CO ₂ e (g/enhet)
Bensin (reduktionspliktig 6 %)	liter	8,64	2 583
Biogas	kg	13,60	594
Diesel (reduktionspliktig 6 %)	liter	9,77	3 146
HVO (biodiesel)	liter	9,5	527
RME	liter	9,2	1 103
El, förnybar märkt Bra Miljöval	kWh	1	10,37
El, nordisk medelmix	kWh	1	90,4

Medicinska gaser

Inköpt mängd anestes- och lustgas är uppmätt i liter respektive kg och har därefter räknats om till koldioxidequivaler genom att använda GWP-faktorer från FN:s klimatpanels (IPCC) sjätte utvärderingsrapport, se tabell nedan.

Mängd inköpt anesthesi- och lustgas

Medicinsk gas	Enhet	GWP-faktor
Isofluran	liter	803
Desfluran	liter	3 691
Sevofluran	liter	293
Lustgas	kg	273

Global Warming Potential (GWP) är ett värde på hur mycket en växthusgas påverkar den globala uppvärmningen i förhållande till samma mängd koldioxid vars GWP är lika med 1.

Livsmedel

Beräkningen av växthusgasutsläppet från livsmedel görs via verktyget Hantera Livs som använder utsläppsfaktorer från RISE, förutom för livsmedel inköpta via Mathems avtal. Växthusgasutsläppet från de livsmedel som köps från Mathem beräknas med en emissionsfaktor om 0,017 kg CO₂e per krona (Källa: Region Stockholm miljöspendanalys 2021).

För beräkningen av antal portioner från den inköpta livsmedelmängden i kg har det antagits att övriga måltider avser mellanmål och catering med en genomsnittlig vikt av 250 g per portion samt fika med en genomsnittlig vikt av 150 g per portion. Den genomsnittliga vikten per portion av patientmåltider antas vara 450 g i enlighet med det antagandet som används i Region Skånes nya måltidskoncept.

Det totala matsvinnet antas vara 26 procent.

Förbrukningsartiklar

Klimatpåverkan från förbrukningsartiklar beräknas med en metod som heter miljöspendanalys, vilken baseras på inköpskostnader i kronor och där de olika emissionsfaktorerna är baserade på livscykelanalys. En miljöspendanalys indikerar, på övergripande nivå, den klimatpåverkan inköpta varor inom olika produktgrupper har. Resultatet kan användas som underlag för att ta fram en kvalificerad prioriteringsordning för arbetet med att minska klimatpåverkan. Källan till emissionsfaktorerna är upphandlingsmyndighetens verktyg för miljöspendanalys.

Avfall

Inrapporterade fraktionsvikter kommer från Region Skånes upphandlade leverantörer för avfallshämtning. Enligt avtal med dessa ska fraktioner vägas men schablonberäkningar kan förekomma.

Industriavfall (skrot, brännbart och blandat) varierar kraftigt mellan åren. Variationen beror inte på förändringar i kärnverksamheten utan förändringar i form av bland annat renovering, rivning samt möbel- och utrustningsutbyte. Den delen av industriavfallet som uppkommer från byggnation och rivning ska exkluderas från beräkningen av mängden producerat kommunalt avfall.

Växthusgasutsläppet från hantering av avfall har beräknats med följande emissionsfaktorer:

Region Skånes avfall

Mängd avfall i ton som lämnas till:	Emissionsfaktor (kg CO ₂ e/ton)
Materialåtervinning	21,294
Energiåtervinning	21,294
Kompost	8,951

Källan till samtliga emissionsfaktorer är *UK Government conversion factors for greenhouse gas reporting (2021)*. Mängden avfall som lämnats till respektive avfallshantering, har beräknats genom en erfarenhetsbaserad bedömning av vilken hantering är mest trolig för respektive fraktion.

Region Skåne
291 89 Kristianstad
Telefon 044-309 30 00
www.skane.se
www.skane.se/kontakt

